

POSTANOWIENIE

20 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 20 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa S. M.
przeciwko I. spółce akcyjnej w W.
o zadośćuczynienie,
na skutek skargi kasacyjnej I. spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 31 maja 2022 r., I ACa 859/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

I. spółka akcyjna w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 31 maja 2022 r. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadnił jej oczywistą zasadnością (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), wynikającą z błędnego uznania przez Sąd drugiej instancji, że zawarta między stronami ugoda, nie wyłączyła uprawnienia powódki do dochodzenia od pozwanego zadośćuczynienia z tytułu śmierci jej męża w wypadku drogowym. Skarżący wskazał również na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. art. 917 i 918 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdy dla przeciętnego prawnika z samej jej treści – bez pogłębionej analizy i jurekondicjonalnych dociekań – w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa, a zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe (zob. m.in. postanowienie SN z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Powołując się taką przyczynę kasacyjną skarżący powinien wykazać, że popełnione przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia uchybienia w zakresie stosowania prawa miały charakter kwalifikowany i nie podlegały różnym ocenom (zob. postanowienia SN: z 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00; z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, i z 10 kwietnia 2018 r. I CSK 730/17). Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (zob. postanowienie SN z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22).

Przedstawione przez skarżącego argumenty nie przekonują o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, w tym, że zastosowanie powołanych w skardze przepisów prawa, było oczywiście błędne lub doprowadziło do nieprawidłowego rozstrzygnięcia, oraz że Sąd Apelacyjny naruszył prawo materialne i procesowe w sposób, który przekłada się na konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia. Ocena i stanowisko Sądu drugiej instancji mieszczą się w granicach przyznanej swobody i nie prowadzą do wniosku, że zaskarżony wyrok jest oczywiście sprzeczny z prawem.

Zwrócić uwagę należy, że uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powodu jej oczywistej zasadności sprowadza się do błędnej wykładni postanowień ugody, tj. dotyczy jej interpretacji z uwzględnieniem reguł wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.). Wykładnia ugody ewidentnie sprzeczna z wytycznymi wskazanymi w tym przepisie, może stanowić o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (zob. postanowienia SN: z 18 stycznia 2023 r., I CSK 5915/22 oraz z 26 września 2023 r., I CSK 1138/23). Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania nie przekonuje, że taka postać naruszenia reguł wykładni oświadczeń woli miała miejsce w przedmiotowej sprawie.

Sąd *meriti* dokonując wykładni postanowień ugody uwzględnił poglądy orzecznicze Sądu Najwyższego i przekonująco wyjaśnił, że zawarta ugoda dotyczyła wyłącznie roszczeń odszkodowawczych z art. 446 § 1-3 k.c. Uwzględniając datę jej zawarcia oraz świadomość powódki co do rodzaju dopuszczalnych w tym okresie roszczeń, uzasadniony jest wniosek, że nie mogła obejmować zrzeczenia się przez najbliższych członków rodziny zmarłego roszczenia o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę. W momencie zawarcia ugody strony wiedzą, a przynajmniej powinny wiedzieć, jakie roszczenia im przysługują lub mogą przysługiwać w ramach określonego stosunku prawnego, mając na uwadze przepisy prawa materialnego. Objęcie ugodą (art. 917 k.c.) roszczenia, które nie istniało w sensie materialnoprawnym, gdyż przepisy prawa takiego roszczenia w ogóle nie przewidywały, byłoby sprzeczne z właściwością (naturą) ugody. Przepis wprowadzający normę uprawniającą najbliższych członków rodziny zmarłego do dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć poszkodowanego (art. 446 § 4 k.c.), który zmienił dotychczasowy katalog środków ochrony osób bliskich zmarłego, wszedł w życie 3 sierpnia 2008 r., a więc po zawarciu ugody. Przy czym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dopiero uchwały z 22 października 2010 r. (III CZP 76/10) i 27 czerwca 2014 r. (III CZP 2/14) wyjaśniły wątpliwości związane z dopuszczalnością domagania się zadośćuczynienia za krzywdę wywołaną śmiercią osoby bliskiej, która nastąpiła na skutek deliktu mającego miejsce przed 3 sierpnia 2008 r. (zob. wyroki SN z 21 stycznia 2021 r., I CSKP 23/21, i z 22 lutego 2023 r., II CSKP 1488/22).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28

marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymagań. Rozbieżność w orzecznictwie sądów powinna być wykazana przywołaniem orzeczeń, w których odmienne rozstrzygnięcia zapadły w stanach faktycznych nieróżniących się od siebie w relewantny prawnie sposób (zob. postanowienia SN: z 7 czerwca 2015 r., III CSK 59/15; z 26 listopada 2021 r., II CSK 70/21). Lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ogranicza się do kilku zdań, bez powołania odpowiedniej argumentacji prawnej przekonującej o istnieniu tej przyczyny kasacyjnej. Należy zwrócić uwagę, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych jej częściach argumentów uzasadniających podniesione w nim twierdzenia. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (zob. postanowienie SN z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19). Powołane wątpliwości interpretacyjne skarżącego były także przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego (zob. wyroki SN: z 21 stycznia 2021 r., I CSKP 23/21, i z 22 lutego 2023 r., II CSKP 1488/22).

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

[SOP]

[ms]